

La Tradició Clàssica en la Literatura Europea

Codi: 104229

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OT	4	2
2503998 Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Antonia Risquez Madrid

Correu electrònic: Antonia.Risquez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

En finalitzar l'assignatura l'alumne serà capaç de:

- Comprendre conceptes: compressió de conceptes bàsics relacionats amb la tradició literària en general i la tradició clàssica en particular.
- Comprendre textos literaris: comprensió profunda de textos literaris inscrits en la tradició europea occidental de qualsevol època, país i/o corrent estètic.
- Identificar i relacionar conceptes: identificació de temàtica, tòpica i gèneres de la literatura clàssica grecolatina en la literatura europea posterior. Identificació d'interaccions entre diferents autors, obres i períodes de la història de la literatura i anàlisi de les circumstàncies textuais i contextuais.
- Aplicar metodologia professional: a nivell purament instrumental i metodològic i en relació al futur professional de l'estudiant, introducció a algunes de les tasques pròpies de l'activitat humanística relacionades amb la literatura: crítica, anàlisi, comentari, edició, exposició,....

Competències

Ciències de l'Antiguitat

- Elaborar projectes sobre aspectes del món antic amb visió holística.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Interrelacionar coneixements lingüístics, històrics i arqueològics del món antic amb coneixements daltres àmbits de les humanitats, principalment de la literatura, de la filosofia i de l'art antics.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística

- Fer lectures i interpretacions crítiques de textos.
- Interpretar els textos literaris des de bases filològiques i comparatives.
- Interpretar, d'acord amb les principals metodologies d'anàlisi, els continguts temàtics i simbòlics dels textos narratius, poètics i dramàtics en funció de les seves estratègies textuais i pragmàtiques.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
2. Detectar el grau de cohesió i coherència dels diferents gèneres i identificar els factors que hi contribueixen, a més de la seva adequació a diferents contextos.
3. Elaborar un comentari d'un text literari grec o llatí a partir de l'anàlisi intrínseca, del context cultural i de la influència posterior.
4. Explicar les característiques bàsiques d'un text de la literatura grega o llatina.
5. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
6. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics.
7. Identificar diferents elements literaris i la seva inserció en diferents textos i estils discursius.
8. Identificar i explicar els fonaments bàsics del procés de comunicació literària en cada un dels gèneres i del procés d'interpretació a partir de preguntes i activitats teòriques i/o pràctiques.
9. Identificar les característiques del gènere literari al qual pertany un text literari grec o llatí.
10. Identificar les fonts antigues grecollatines en què s'han inspirat artistes i literats de la tradició cultural occidental.
11. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
12. Reconèixer en textos de la tradició literària europea postclàssica la influència dels gèneres i obres literàries grecollatines.
13. Redactar comentaris de text amb sentit crític.
14. Relacionar els textos literaris grecollatins amb el context cultural de la seva època.
15. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

1. Introducció.
2. Tòpics literaris: de la catàbasi clàssica a la *Commedia* de Dante Alighieri.
3. Èpica: de l'heroi homèric a la llegenda d'Alexandre.
4. Novel·la: de la *Metamorfosi* de Apuleu a la novel·la picaresca.
5. Lírica: de la poesia elegíaca romana al *Canzoniere* de Petrarca.
6. Teatre còmic: de la comèdia plautina a Molière.
7. Teatre tràgic: de la tragèdia de Sèneca a Shakespeare.

Metodologia

L'assignatura és presencial. L'estudiant haurà de realitzar un treball continuat al llarg del curs. L'assistència a les lliçons magistrals li servirà per contextualitzar les diferents lectures proposades al llarg del curs.

Hi haurà diferents seminaris on es comentaran lectures i pel·lícules relacionades amb els continguts treballats a classe.

Per bé que no hi haurà control d'assistència a les classes, la considerem fonamental a l'hora de poder superar amb èxit l'assignatura.

Els estudiants hauran de fer un treball pràctic al final de cadascuna de les unitats del programa de l'assignatura, que podrà ser de diferent naturalesa (assaig, comentari, ressenya bibliogràfica) a proposta del professor. Aquests treballs es lliuraran per escrit en el termini marcat pel professor.

Els estudiants hauran de realitzar unes lectures obligatòries en cadascun dels temes; també tindran lectures complementàries que seran de caràcter voluntari, encara que algunes d'elles podran servir per a efectuar la part pràctica de l'assignatura.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

- 2. Selecció de textos antics i posteriors (Homer, Virgili, Dante).
- 3. Selecció de fragments d'Homer, Pseudo-Cal·lístenes, Plutarc, Quint Curci Rufus, Gautier de Châtillon, *Historia de preliis*, Vida d'Alejandro.
- 4. "El conte de Psique i Cupido", en Apulei, *Metamorfosi*, 4.28 - 6.24.
- 5. Selecció de poemes llatins i posteriors.
- 6. Selecció de textos de comèdia antiga i europea posterior.
- 7. Selecció de textos de tragèdia antiga i europea posterior.

LECTURES COMPLEMENTÀRIES:

- 2. Cervantes, *Quijote*, II, cap. 22.
- 3. González Rolán, T. & Saquero Suárez-Somonte, P. (2003), "La imagen polimórfica de Alejandro Magno desde la Antigüedad latina al Medievo hispánico: edición y estudio de las fuentes de un desatendido *Libro de Alexandre* prosificado", *Cuadernos de Filología Clásica. Estudios Latinos*, 23, núm. 1, pp. 107-152.
- 4. "Historia de Ozmín y Daraja", en Mateo Alemán, *Guzmán de Alfarache*, I, cap. 8.
- 5. Pestano Fariña, R. (2005), "La elegía latina. Origen y caracterización", *Revista de filología*, 23, pp. 231-246.
- 6. Molière, *L'avar*.
- 7. Shakespeare, *Hamlet*.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	2, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 14
Comentari y discussió de lectures	6	0,24	3, 7, 8, 10, 11, 12
Treballs pràctics	31,5	1,26	1, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15

Tipus: Autònomes

Estudi i treball personal	35	1,4	2, 4, 5, 6, 10, 11, 13
Lectures complementàries	15	0,6	7, 9, 10, 12, 14
Lectures obligatòries	25	1	2, 7, 9, 10, 11, 12

Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

PERCENTATGE DE CADA PART:

40%: Prova escrita amb preguntes de resposta breu i d'assaig (UNITATS 1, 2, 3 i 4). Setmana 8.

40%: Prova escrita amb preguntes de resposta breu i d'assaig (UNITATS 5, 6 i 7). Setmana 16.

20%: Treballs de comentari, assaig, ressenya bibliogràfica al final de cada unitat a proposta del professor.

NOTES MOLT IMPORTANTS

- La presentació d'un sol exercici exclou la possibilitat de ser avaluat com a No Presentat/No avaluable (NP).
- Només es podrà fer la mitjana si la qualificació global de les proves és igual o superior a 4.
- Només es podrà RECUPERAR un 40% del total de l'assignatura (UNA de les dues proves escrites).
- En el primer dia de les exposicions orals, s'haurà de lliurar un guió + la bibliografia emprada.
- Qualsevol particularitat o excepció a aquesta normativa haurà de rebre prèviament el vistiplau del professor.
- Les proves no realitzades el dia establert es realitzaran durant el període de recuperació, sempre amb l'evidència d'un justificant mèdic.
- En determinades circumstàncies es podrà valorar si l'estudiant pot presentar-se a millorar la qualificació final. Sempre caldrà que parli prèviament amb el professor, atès que la prova final **NOMÉS** està orientada a recuperar alguna de les parts suspeses (màxim 40%) i no pas a millorar la nota obtinguda al llarg del curs.

PLAGI

- En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

DOCÈNCIA VIRTUAL O HÍBRIDA

- En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol

Pes

Hores

ECTS

Resultats d'aprenentatge

Prova amb preguntes de resposta breu i d'assaig	40%	1,5	0,06	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15
Prova amb preguntes de resposta breu i d'assaig	40%	1,5	0,06	2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15
Treballs pràctics	20%	4,5	0,18	1, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

- BEARD, M. (2013). *La herencia viva de los clásicos*, Barcelona: Crítica.
- BAKER, P.; HELMRATH, J.; KALLENDORF, C. (2019). *Beyond Reception. Renaissance Humanism and the Transformation of Classical Antiquity*, Berlin-Boston: De Gruyter.
- BRIGGS, W.; KALLENDORF, C. (coords.) (2007). *A companion to the classical tradition*, Malden (Massachusetts): Blackwell.
- CODOÑER, C. (ed.) (1997). *Géneros literarios latinos*, Salamanca: Universidad de Salamanca. Servicio de Publicaciones.
- CODOÑER, C. (ed.), (1997). *Historia de la literatura latina*, Madrid: Cátedra.
- CURTIUS, E. R. (1978). *Literatura europea y edad media latina*, México: Fondo de Cultura Económica. 2 vols.
- FERRERO HERNÁNDEZ, C. (2006). *Textos de literatura europea y tradición clásica*, Bellaterra: Servei de Publicacions UAB.
- GARCÍA PÉREZ, D. (2009), *Teatro griego y tradición clásica*, México: Universidad Nacional Autónoma de México.
- GONZÁLEZ ROLÁN, T., SAQUERO, P. & LÓPEZ FONSECA, A. (2002), *La tradición clásica en España (siglos XIII-XV). Bases conceptuales y bibliográficas*, Madrid: Clásicas.
- GENETTE, G. (1989), *Palimpsestos. La literatura en segundo grado*, Madrid: Taurus.
- HARDWICK, L.; STRAY, CH. (2011). *A Companion to Classical Receptions*, Malden (Massachusetts): John Wiley & Sons.
- HARRISON, S.J. (ed.) (2001), *Texts, ideas, and the classics: scholarship, theory, and classical literature*, Oxford-New York: Oxford University Press.
- HERNÁNDEZ MIGUEL, L.A. (2008), *La Tradición Clásica. La transmisión de las literaturas griega y latina antiguas y su recepción en las vernáculos occidentales*, Madrid: Liceus.
- HIGHET, G. (1954). *La tradición clásica*, México: Fondo de Cultura Económica. 2 vols.
- HOWATSON, M. C. (1991). *Diccionario de la literatura clásica*, Madrid: Alianza.
- JENKINS, R. (2015). *Un paseo por la literatura de Grecia y Roma*, Barcelona: Crítica.
- LIDA DE MALKIEL, M.R. (2017), *La tradición clásica en España*, Madrid: Centro para la Edición de los Clásicos Españoles.
- MIOLA, Robert S. (1992), *Shakespeare and Classical Tragedy. The Influence of Seneca*, Oxford: Clarendon Press.
- SANTANA HENRÍQUEZ, G. (2000), *Tradición clásica y literatura española*, Las Palmas: Universidad de Las Palmas de Gran Canaria.
- VON ALBRECHT, M. (1997). *Historia de la literatura romana*, Barcelona: Herder. 2 vols.

WALDE, Ch. (ed.) (2012). *Brill's New Pauly Supplements I - Volume 5: The Reception of Classical Literature*, Leiden-Boston: Brill.

WINKLER, M.M. (ed.) (2001). *Classical Myth and Culture in the Cinema*, New York: Oxford University Press.

RECURSOS EN XARXA

<http://pagines.uab.cat/classichum/>

<http://www.culturaclasica.com>

<http://interclassica.um.es>

<http://www.xtec.cat/~sgiralt/>

Programari

Ningú.